

Een couveuse als vitrine en paraplu als fruitschaal

Het Tweede Gebruik is een onalledaagse expositie van alledaags wegwerpmateriaal in galerie K= in het Handelsbladgebouw te Amsterdam. De galerie heeft zo haar eigen opvattingen over design. Re-design: zo is er een tweede leven mogelijk voor een paraplu en een stoeptegels, en voor steigerplanken, bierblikjes of couveuses.

De windstilte in het design is compleet. Musea en galeries zwijgen al maanden of blikken terug op oudgedienden. Na Raymond Loewy in het Stedelijk wordt keramist Jan van der Vaart geëerd in museum Boymans-Van Beuningen te Rotterdam met een oeuvre-overzicht aan het eind van de maand. Welverdiend natuurlijk, maar het is spelen op safe.

Veel jongere ontwerpers weten de weg naar het museum kennelijk niet te vinden, of liever omgekeerd. De interieurbladen verheerlijken de kroonluchter, de rieten stoel en het tuinmeubilair. Memphis is drie jaar na zijn opheffing te koop in de Amsterdamse galerie Copi, tussen Swatch-hologes, zwart gemoffelde pennentuis en gededignede paperclips. Als iets de dood in de pot is...

Maar gelukkig doven ideeën niet snel uit. Op onverwachte plekken broeit en gist het. Het is goed mogelijk dat het oplevingen van tijdelijke aard zijn, maar dat is niet erg. Als het idee maar niet uitdooft.

Galerie K= houdt zich op in het gerenoveerde Handelsbladcomplex in Amsterdam, naast een homo-boekhandel, groenteboer en een toekomstig café-restaurant in K=, een afkorting die staat voor Kunst in Serie, wil blijken een fotokopietje „een dialoog tot stand brengen tussen publiek en vormgevers” en „tussen vormgevers onderling”. Er is een werkplaats waar het geluid van lasapparatuur tot buiten de mu-

ren doordringt, een expositieruimte op de plaats van de oude pershal, en een winkel. Het geurt er naar metaal en beton.

Niet elke schroef is elegant weggewerkt en ook niet elk tafelblad is als fluweel afgeschuurd, maar daar gaat het ook niet om. Het is, zoals secretaris Erik van Baardwijk van de stichting zegt, een confrontatie van goed en slecht: „we selecteren niet op hoge kwaliteit, we gaan ad hoc te werk. Daardoor kunnen dingen elkaar bijten, maar dat vinden we geen bezwaar”. Volgens hem kloppen er bij K= stromen designers in de dop aan. Met mappen, met onuitgewerkte ideeën, of met pasklare produkten. Dat is ook de charme van deze galerie. Men leeft op beton in plaats van marmer, maar legt wel de looper uit. Een uitgekende mailinglist brengt het verkeer op gang.

Het Tweede Gebruik is het thema van de tweede expositie bij K=. Gevonden materiaal dient als inspiratiebron of als uitgangspunt voor een volkomen nieuw voorwerp. Uiteraard levert dat geen ontwerpen op die onmiddellijk voor productie gereed zijn; de tentoongestelde spullen zorgen er in het sterkste geval voor dat je met andere ogen naar alledaagse gebruiksvoorwerpen gaat kijken en onverwachte mogelijkheden ontdekt. Zo is het even wennen om een couveuse los te zien van haar plaats op de neonatologie en haar bij K= veranderd te zien in een vitrine, een vitrine waar je

Tweezitter annex chaise-longue van Hubert Vanneste. Met reflectoren en zijspiegels.

FOTO GUIS DUBBELMAN - DE VOLKSKRANT

ook met je handen inkunt. Dat is nog niet eerder vertoond. Binnen ligt er geen ondermaatse baby, maar een bijzonder peper- en zoutstel, oorspronkelijk het spreek- en hoorngedeelte van de telefoon.

Couveuse en peper- en zoutstel komen uit het speelse brein van Henk Stellinga. Hij is ook al verantwoordelijk voor een koddige damestas, bijna vanzelfsprekend *Annie* gedoopt, bestaande uit twee scharnierende veegblikken. Het is een van de duidelijkste vormen van „tweede gebruik”.

Bij het duo Josephine Colsen & Alfred Brand ligt het iets lastiger de herkomst te raden van het materiaal voor de tafels, dressoirs en kastjes. Zonder uitleg van Van Baardwijk zou het een geheim ge-

bleven zijn. Vurehouten steigerhout, compleet met spijkergaten, dient als tafelblad en de versiering — glanzend blik in ruitvorm — komt van geplette bierblikjes. Hier kan geen wetsvoorstel van Alders tegenop, lijkt me.

Prutsen of knutselen, die woorden mogen niet vallen bij K=, waarschuwt een van de bestuursleden. Maar K= wil wel nadrukkelijk vormgeving „breed” opvatten. Voorzitter Jan Muller vindt het belangrijkste dat K= geleidelijk aan deel wordt van een netwerk, met tentakels tot in het buitenland toe, waarin gelijkgezinden elkaar kunnen vinden met oorspronkelijke ideeën en een opvallende stijl. Een van de geplande exposities blijkt dan ook over de grens. „We moeten iets opbou-

wen, iets dat het langer uithoudt dan op een beurs.” Er zijn al contacten met de Parijse stichting/galerie VIA die er op de jongste beurzen in Keulen uitsprong met bizarre meubelontwerpen.

De verslaggever wordt verzocht plaats te nemen op een bank van de Vlaming Hubert Vanneste, die — eerlijk is eerlijk — er uitziet als een uitvergroete elektrische stoel. Dat schrikt af. Maar diezelfde eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het toch redelijk comfortabel voegt naar het onderlichaam, de blauwe blootgelegde binnenvering en de gouden polystyreen slangen die er doorheen spelen. En een bijkomend voordeel biedt het bosje achteruitkijkspiegels bij de leuning: zo houd je potentiële achtervolgers voortreffelijk in de gaten.

Er liggen koffertjes, gemaakt van fruitkistjes. Er staan kachel-tjes van oude compressor-vaatjes. Dicky Huese transformeerde een boombeschermingshek tot kandelaar. Als je je ogen maar open houdt, vallen de alledaagse wonderen vanzelf in je hand.

Wat ze zelf het mooiste voorbeeld van *Het Tweede Gebruik* vinden? Muller en Van Baardwijk zijn unaniem. Ze wijzen op de omgekeerde rode paraplu die met kettinkjes is verbonden aan een doodordinaire stoeptegels. Dat is een vondst van Philippe Sajet, bekend — nota bene — om zijn dure, dure sieraadontwerpen. *Ulparapschaal* heet deze fruitschaal op een standaard, niet zo maar *ulparap* zingen Van Baardwijk en Muller in koor.

Voor de hele expositie geldt, zegt Van Baardwijk, dat men „geen poging moet doen objecten een woord te geven, anders krijgt het onbedoeld een lading”. *Het Tweede Gebruik* is pure esthetiek van het *objet trouvé* en dat spreekt inderdaad meestal voor zichzelf. Of zoals de ontwerpster Dion K. (met een verleden van „kibboets, Artis, verpleging en drugsverslaafden” op zak, meldt de brochure) het formuleert: „Er wordt te veel weggegooid, waar nog zoveel mee kan, daar wil ik iets Moois mee doen”.

JAAP HUISMAN

Het Tweede Gebruik. Galerie K=, Paleisstraat 107 Amsterdam. Tot en met 30 juni. Open woe. tot en met zon.